

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Zlatko Čobović, Jelena Petković, Olivera Milošević, Tamara Skrozza, Nadežda Budimović, Filip Švarn, Jelka Jovanović, Rodoljub Šabić, Ana Martinoli, Sanja Pavlović i Milena Vasić, na sednici održanoj 26. 9. 2024. godine, jednoglasno izriče

JAVNU OPOMENU

Tekstom „U Udruženju ‘I ja se pitam’ se ograđuju od uhapšene Danijele Mikić”, objavljenim 4. septembra 2024. godine, portal “Rešetka.rs” **prekršio je tačku 6 Odeljka IV (Odgovornost novinara) Kodeksa novinara Srbije**, po kojoj novinar mora da neguje etiku i kulturu javne reči poštuje pravo na odgovor, izvinjenje i ispravku i dužan je da blagovremeno objavi odgovarajuću ispravku.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Bratislav Stamenković, predsednik Upravnog odbora udruženja „I ja se pitam“, podneo je žalbu Savetu za štampu zbog tri teksta koja se odnose na hapšenje zapisničarke suda zbog navodnog davanja mita, a za koju se u naslovu tvrdi „Uhapšena zapisničarka suda zbog davanja mita zapravo istaknuta članica udruženja koje se otvoreno bori protiv korupcije“. Naveo je i da se u komentarima čitalaca, koje je odobrio urednik, iznose uvrede i insinacije, da je ta organizacija leglo kriminala, pranja novca i pljački, uz pominjanje pojedinih članova organizacije po imenu, ili nadimku, što ugrožava integritet pomenutih osoba i nanosi štetu, kako organizaciji, tako i pomenutim osobama. Na ovaj tekst kojim se zapisničarka dovodi u vezu sa udruženjem „I ja se pitam“, dostavljen je odgovor, iz kojeg su izvučene „samo dve skraćene rečenice, koje redakcija komentariše i stavlja naslov „U udruženju ‘I ja se pitam’ se ograđuju od uhašene Danijele Mikić“, koji, po njemu, „nema dodirnih tačaka sa tekstom koji je poslat, čime se udruženje ponovo stavlja u neprimeren kontekst“. Nakon toga, u trećem spornom tekstu „Dvostruku aršini“ urednik iznosi svoj stav da se „ne odriče osobe sa kojim su do juče mutili razne vode...“ u kojem se ne navodi naziv udruženja, ali se iz teksta lako može uočiti veza sa prethodnim napisima. Po mišljenju žalioca, tekstovima je prekršeno više tačaka Kodeksa iz poglavlja Istinitost izveštavanja, Odgovornost novinara i Poštovanje privatnosti.

U odgovoru na žalbu redakcija je navela da Stamenković, ne prvi put, pokušava da zadire u uređivačku politiku portala, te da su svesni obaveze odbijavljanja demantija, ali onako kako

to Zakon i Kodeks predviđaju. „Želja Bratislava Stamenkovića da objavimo apsolutno sve što je u tom trenutku imao da kaže na temu hapšenja njegove 'saborkinje' nije naša obaveza. Demanti, kako ga on zove, a zapravo ga nije ni tražio, već je redakciji poslao saopštenje, objavili smo upravo u delu u kome je negodovano na navode iz našeg teksta, a koji se odnose na to da Danijela Mikić zapravo nije 'istaknuta' članica njegovog udruženja. A komentar na to šta sam Stamenković, krijući se iza celog udruženja, misli o tom hapšenju, mi od njega nismo ni tražili“, ističe se, između ostalog, u odgovoru na žalbu. Dodaje se da su prethodno objavljene isključivo činjenice, a da je to što su naslovu „konstatovali“ da se udruženje sada ograđuje od dojučerašnje bliske saradnice proizišlo iz slobode izražavanja, koja je pravo svakog novinara. „Inače, o tom slučaju i povezanosti ovog udruženja sa uhapšenom, pisali su i drugi lokalni kao i nacionalni mediji, a činjenica da je Stamenkovićeva žalba došla samo na račun Rešetke, kao i da uporno demantuje samo naše tekstove, govori o ličnom animozitetu Stamenkovića prema našoj redakciji“, navedeno je u odgovoru na žalbu.

Članovi Komisije za žalbe zaključili su da je podnosilac žalbe ukazao i na povrede Kodeksa novinara Srbije koje se odnose na pravo na poštovanje pretpostavke nevinosti i pravo na privatnost uhapšene službenice suda. Iako veruje da ima osnova za utvrđivanje odgovornosti medija za ovu vrstu prekršaja, Komisija nije mogla da razmatra žalbu u tom delu, budući da je nije podnela osoba na koju se tekst odnosi, niti je podnosilac žalbe imao njenu saglasnost.

Komisija, međutim, smatra da je Bratislav Stamenković imao pravo da se žali u ime udruženja, čiji ugled bi mogao biti narušen objavljivanjem spornih tekstova.

Kad je reč o sadržaju tekstova, medij nesumnjivo ima pravo da se bavi izuzetno važnom temom korupcije u pravosuđu, a sa stanovišta javnog interesa nije nebitno ni to što je jedna od uhapšenih osoba aktivistkinja udruženja koje se bori protiv korupcije. Medij pri tom mora da vodi računa da, izveštavajući o tom slučaju, ne dovede, bez osnova, u vezu sa tim i ostale predstavnike udruženja i tako ih diskredituje. Zbog toga je portal, kada je već povezao uhapšenu sa radom udruženja, morao predstavnicima “I ja se pitam” omogućiti da iznesu svoj stav o tom slučaju. Komisija veruje da ovoga puta to nije urađeno na profesionalan način.

Bez obzira da li je reč o demantiju (kako tvrdi podnosilac žalbe) ili saopštenju (kako naglašava redakcija), urednik nije imao pravo da skraćivanjem li, posebno, neadekvatnom opremom, izmeni suštinu dostavljenog teksta. Suprotno mišljenju urednika, ni demanti, ni saopštenje se ne mogu objaviti pod naslovom koji ne odgovara sadržaju teksta, a svoje “konstatacije” o tome šta je udruženje zapravo htelo je morao da ostavi za kasnije, na primer za komentar koji je i potom i objavio. Na taj način “Rešetka” je prekršila tačku 6 Poglavlja IV.

Komisija u komentaru urednika ne vidi nikakvu povredu Kodeksa, budući da je reč o mišljenju, odnosno iznošenju vrednosnih sudova, te se ne može ocenjivati njihova istinitost.

Po oceni Komisije, Kodeks novinara Srbije nije prekršen ni objavljivanjem komentara čitalaca, koji takođe iznose svoje mišljenje.

Beograd, 26. 9. 2024.

Predsedavajući

Zlatko Čobović